

Oponentský posudek na diplomovou práci Pavla Pokorného s názvem „Židé v Janově evangeliu“

Diplomová práce Pavla Pokorného má celkem 86 číslovaných stran, což plně odpovídá zadanému rozsahu pro diplomové práce. Práce obsahuje srozumitelný a jasně graficky zpracovaný obsah, po kterém následuje samotný text práce. V závěru je připojen Seznam použité literatury, přehledně dělený na Prameny, Dokumenty, Monografie, Články a Ostatní.

Autor zůstal po celou dobu věrný tématu práce výstižně shrnutému v názvu „Židé v Janově evangeliu“. V úvodu si vytyčuje za cíl „pojednat o židech v rámci Janova evangelia“. V následujícím odstavci je pak tato poněkud neurčitá definice cíle upřesněna slovy „dešifrovat roli židů v Janově evangeliu, poukázat na některá problematická místa...“, včetně řešení otázky, zda Janovo evangelium skutečně obsahuje protižidovské tendence. I když toto vymezení může působit poněkud neurčitě, krátce po začtení se do textu vede autor čtenáře po jasně vymezené cestě, takže se čtenář neztratí a je s to sledovat myšlenkovou linii autora.

Vlastní text práce je rozdělen na celkem 8 kapitol a čtyři exkurzy. V první kapitole autor řeší otázku, jak přehledně a věcně rozdělit texty 4. evangelia pojednávající o židech, aby se jimi mohl dále zabývat. Představuje několik možností, k jedné z nich se nakonec sám přiklání.

Následující kapitoly pojednávají pak o jednotlivých skupinách výroků o židech; jsou to: Pozitivní výroky o židech; Židé v ústech nežidů; Židovské zvyky a svátky; Neutrální zmínky o židech; Židé – mluví o sobě či mezi sebou; Strach před židy – strach z vyloučení ze synagogy; Negativní hodnocení židů. Jednotlivé kapitoly mají velice zřetelnou a přehlednou strukturu. Autor nejprve analyzuje jednotlivé úryvky, které do vybrané skupiny spadají, posléze shrne své poznatky do závěru, kterým opatřil všechny kapitoly. Čtenář tak neztrácí ze zřetele celkový cíl práce a úvah, ke kterému autor míří.

Na konci celé práce se nachází Závěr. Autor v něm krátce shrnuje poznatky, k nimž došel v jednotlivých kapitolách, a připojuje krátký celkový závěr. Závěrečná hodnocení nejsou pro čtenáře překvapivá, neboť k nim směřovala celá práce; naopak svým zřetelným propojením s konkrétními kapitolami jsou tvrzení autora v Závěru dobře podložena.

Z věcného hlediska může působit poněkud zarážejícím dojmem způsob dělení výroků o židech. Zdá se být nesystematický, směšuje kvalitativní kritéria (pozitivní, negativní výroky) s obsahem výroků či osobami, od nichž vycházejí (židovské zvyky a svátky, židé mluví o sobě či mezi sebou apod.). Zůstává i otázkou, nakolik byla legitimní volba autora brát v potaz i „implicitní“ výroky o židech. Jestliže pro autora 4. evangelia existovala více či méně jasně vymezená skupina, již nazýval „židé“ a jež nebyla automaticky totožná s židy/Židy v našem pojetí, tj. s příslušníky židovského národa nebo vyznavači židovského náboženství, pak by měly být brány v potaz právě Janovy výroky hovořící o „židech“ explicitně. Autorova volba by si zasloužila proto přesnějšího odůvodnění.

V některých případech může být diskutabilní přiřazení výroků do konkrétních skupin, avšak autorova volba je v tomto ohledu vždy obhajitelná. Podobně mohou být některá autorova tvrzení diskutabilní (např. závěr 7. kapitoly o strachu ze židů a zmrtvýchvstání Ježíše), ale to je spíše téma na odbornou diskuzi; v rámci práce se jedná o autorův názor dostatečně doložený v průběhu zkoumání textu.

Bylo by vhodné odůvodnit i volbu psát *židé* s malým počátečním písmenem, neboť již to poukazuje na jisté předporozumění textu.

Zatímco po obsahové stránce prokázal autor pečlivě provedenou práci s biblickým textem, o stránce pravopisné podobné pozitivní hodnocení říci nelze. Od začátku práce až do samého závěru je patrné, že práci chybí poslední čtení zaměřené na úpravu textu a český pravopis. Je zřejmé, že autor nevěnoval dostatečné množství pozornosti formálnímu aspektu své práce. Při tak pečlivé práci se samotným textem je to velká škoda.

Mezi hlavní chyby náleží:

- nedostatky **grafické**: uvozovky otevírané jako standardní text a uzavírané v kurzívě; odkaz na poznámku pod čarou bývá náhodně před interpunkčním znaménkem i za ním; interpunkce bývá někde zdvojená (před i za odkazem na poznámku pod čarou); nezachované mezery mezi slovy a interpunkcí;

- nedostatky v **jednotě úzu**: hebrejšтина je přepisována latinkou, ale někde je ponechána v původní podobě, ovšem někde je ponechána punktace, někde nikoli;
- nedostatky **gramatické** a **pravopisné**: neznalost pravidel skloňování slova „jenž“; častá chybná interpunkce, zvláště při vydělování vložených vedlejších vět (tato interpunkce může značně změnit smysl věty, proto může pozorného čtenáře mást a někde opravdu znesnadňuje četbu); nerozlišování výrazů „jako by“ a „jakoby“; nesprávné rozlišení druhů pomlček (i když opomineme různé druhy použití, zůstává zde skutečnost, vizuálně velmi nepříjemná, náhodného zaměňování dlouhých a krátkých pomlček, či nepochopitelné použití pomlček jako na str. 7); záhadné a neujednocené skloňování substantiva *farizej*; viz náhodně s tečkou (chybně) či bez tečky (správně); psaní velkých písmen (neujednocené Velerada/velerada, samařan[ka] vs. Samařan[ka], galilejec, janovský/Janovský...); několikanásobné opomenutí shody přísudku s podmětem (!);
- špatný **přepis cizojazyčných termínů** (tyto chyby způsobují, že čtenář pochybuje o autorově dostatečné obeznámenosti s řeckým jazykem): nedodržování přízvuků v řečtině, jejich vynechávání nebo špatné použití (str. 7, 59 aj.); používání náhodných pádů (str. 59); latinské *causa poene* namísto *causa poenae*;
- přesné vypsání **bibliografických údajů** na konci práce: přesné udání názvů (Bibleworks), přesné označení verze použitého řeckého textu; užití řečtiny a přízvuků; interpunkce, mezery, překlady...

Je třeba nakonec zmínit i dva nedostatky vzniklé při tisku a vazbě, totiž prázdnou stranu 39 a dvakrát vložené strany 69-70.

Závěrečné hodnocení:

Po obsahové stránce je práce velmi dobrá, autor zpracoval poctivě a za přispění dostatečného množství české i cizojazyčné literatury téma, které je současně ožehavé, diskutované a přitom aspoň v českém prostředí málo reflektované. Z tohoto hlediska je velmi přínosná a zasloužila by si jistě další prohloubení.

Pravopisná a grafická stránka je však na daleko nižší úrovni, což čtenáře upřímně mrzí. Počet grafických nedostatků, pravopisných chyb a překlepů je natolik značný a rušivý, že jej při hodnocení bohužel nelze opomenout.

Navrhuji jako závěrečné hodnocení **velmi dobře**.

Adam Mackérle